

ASKERLİK ÇAĞINDA GENÇLERİN SEMPOZYUMUNDA F E B A G ADINA
YAPILAN AÇILIŞ KONUŞMASININ TÜRKÇE METNİDİR.
26 EKİM 1985 DUISBURG-RHEINHAUSEN İG-METALL SENDİKASI SALONLARI

Değerli Konuklar!

Değerli Arkadaşlar, Genç Kardeşlerim!

Sizleri Federal Almanya Bedelli Askerlik Girişimi adına saygıyla selamlarım.

Size önce podyumda yer alan konukları tanıtmak istiyorum.....

Ayrıca bugün aramızda Federal Almanyanın yaklaşık 40 kentinden girişim temsilcileri ve yarın Duisburg'da finali oynanacak olan "1985 Uluslararası Gençlik Yılı Bedeşzedeler Kupası"na bölgelerinde birincilik alarak katılmaya hak kazanan Hamburg-Dulsberg Türk-Gücü, Münster'den Dülmen FC Bosphorus, Düsseldorf'tan Gençler Birliği, Wiesbaden'den Anadoluspor, Mühlacker'den Dostlukspor, Münih'ten Ömürspor ve Batı Berlin'den Berlin Gençlik futbol takımlarından genç sporcu arkadaşlarımız var.

Hepiniz tekrar hoş geldiniz!

Değerli Konuklar, Sevgili Arkadaşlar,

Bugüne nasıl geldiğimizi daha açık bir şekilde görebilmemiz için ilkin bedel sorununun gelişimini kısaca bir özetlemek istiyorum.

Hepimizin bildiği gibi, yurtdışında yaşayan biz gençlerin durumundan yola çıkan Ecevit Hükümeti 1978 yılında bedel uygulamasını bir tasarı halinde T.B.M.M.'ne getirdi. Bir yandan, bizlerin 18 aylık bir süre boyunca askerlik yapmamız durumunda işyerlerimizi kaybetmemizden ve bulunduğumuz ülkelere dönemeyeceğimizden yola çıkan hükümet, hem bu soruna bir çözüm getirmek, hem de ülkemize döviz sağlamak için bir öneri hazırladı. Buna göre bizler 2 ay kısa süreli askerlik yapacaktık ve karşılığında o dönemde Türkiye'de bir işçinin aldığı asgari ücretin 18 aylık tutarının karşılığını bunun bedeli olarak ödeyecektik. Bu o dönemde 5 bin Mark dolaylarında bir miktar oluyordu. Bu tasarı o dönemde tartışma düzeyinde kaldı ve Ecevit Hükümetini takip eden Demirel Hükümeti bedel miktarını 10 bin Mark olarak saptayarak bu tasarıyı kanunlaştırdı.

Uygulamanın başlaması ile 600 kadar arkadaşımız 1981 ve 1982 yıllarında 10 bin Mark karşılığında 2 ay süreli bedelli askerliklerini yaparak döndüler. Ancak 12 Eylül 1980'de iktidarı ele alan generaller,

1982 yılında hiç bir gerekçe göstermeden bedel miktarını tam iki katına,yani 20 bin Mark'a çıkardılar.Böylece 10 bin Markken bize fazla gelen bedel miktarı 20 bine yükseltilince tamamen altından kalkılamayacak bir yük haline geldi.

Bedel miktarının çok yüksek olmasına rağmen,artık askerlik yaşının üst sınırına gelmiş olan arkadaşlarımız mecburi olarak ya bankalardan kredi çekerek,ya da özel borç yükü altına girerek 20 bin Mark karşılığında bedelli askerlik yapmaya gittiler.Ancak aynı dönemde biz gençlerin ve ailelerimiz arasında bu konuda bir tepki ve huzursuzluk başgöstermeye başladı.Bu tepki ilk başlarda,işyerlerinde,kahvelerde,evlerde yakınmalar biçiminde ortaya çıktı.Özellikte birden fazla oğlu olan ailelerde huzursuzluk daha da fazlaydı. Bir yandan bu uygulamaya karşı büyük tepki duyuyorduk,ama öte yandan birçoğumuz ülkemizde iktidarı elinde tutan askeri yönetimden çekindiğimizden tepkimizi açıkça dile getiremiyorduk.Buna karşın gerçek gün gibi ortadaydı:Ya 20 bin Mark ödeyip 2 ay askerlik yapacaktık,böylece de yıllarca altından kalkamayacağımız büyük bir borç yükü altına girecektik.Ya da 18 ay askerlik yapıp,tekrar Federal Almanyaya dönemeyip Türkiye'de işsizler ordusuna katılacaktık.

İşte aynı dönemde,1983 yılının sonlarına doğru,önce Ruhr bölgesinde olmak üzere,F.Almanya'nın çeşitli kentlerinde,bu sorundan etkilenen gençler olarak biraraya gelerek,sorunumuza bir çözüm bulmak için toplantılar yapmaya başladık.Küçük çapta başlayan toplantılar,gittikçe daha geniş kesimleri de içine alarak bedel miktarının fazlalığını protesto eden eylemler biçimini aldı.Çeşitli kültürel etkinliklerin de yer aldığı bu eylemler bir anlamda ^{biz} gençlerin ve ailelerimizimizin dayanışmalarını dile getiren şenliklere dönüştü. İki aylık bir süre içinde sadece Ruhr bölgesinde böylesi eylemlere katılan sayısı 4000'den fazlaydı.F.Almanyadaki türkçe günlük basın bu etkinliklere geniş yer verdi.Böylece bu hareket altmışa yakın kente yayıldı.Türkiye Hükümetine,ve Bonn Büyükelçiliğine binlerce mektup ve dilekçe postaladık,ama ne yazık ki hiç bir sonuç alamadık. Ve anladık ki,eğer haklarımızı elde etmek istiyorsak daha uzun zaman sürecektir çalışmalar hazırlanmalıydık.1984 yılının Mart ayında Frankfurt'ta 52 kentin temsilcileri olarak 156 genç biraraya gelerek iki gün deneyim alış-verişinde bulunduk.İki günlük toplantımız sonucunda FEBAG'ı kurduk,Bedel adında bir gazete çıkarmayı kararlaştırdık ve istemlerimizi saptadık.

1.Bedel 5 bin Mark'a indirilmeli-İş güvencesi sağlanmalıdır.

2.Askerlik yapmak zorunda olan,2-3 ve daha çok çocuklu ailelerde

- askerlik bedeli daha da düşürülmelidir.
- 3.İşsiz kalan gençlerin askerlik bedelini ödeme süreleri uzatılmalıdır.
 - 4.Bedelli Askerlikten işçi aileleri ve serbest meslek sahipleri de yararlanmalıdır.
 - 5.Şimdiye kadar büyük borç altına girerek yüksek bedel ödeyen gençlerin 5 bin Mark üzerindeki ödedikleri dövizler iade edilmelidir.
 - 6.Askerlik bedeli için yatırılan dövizlerle Türkiye'de gençlere işyerleri açılmalıdır.
 - 7.18 ay askerlik yapmak isteyen gençlerin F.Almanya'da işyeri güvencesi ve oturma hakkı sağlanmalıdır.

FEBAG'ın kurulması ile yaptığımız çalışmalar bir kampanya niteliğine dönüştü.Artık sadece bedelden yakınmıyor,ne istediğimizi de belirtiyorduk.Girişimlerin sayısı birden 80'in üzerine çıktı.26 bin imza topladıkÖnce DGB ile ve daha sonra DGB'nin somut katkıları ile Türk-iş Genel Başkanı Şevket Yılmaz,Federal Hükümet Yabancılar Sorumlusu Bayan Funcke ve tek tek sendikalarla,gençlik örgütleri ile görüşmeler yaptık.Köln radyosunda kapsamlı bir röportajımız ve Televizyonda bizimle yapılan bir program yayınlandı.İşte tam bu dönemde Türkiye Hükümetinin Milli Savunma Bakanı Zeki Yavuztürk ilk kez reaksiyon göstermek zorunda kaldı ve "Gençler Bedelin indirilmesini hayal etmesinler"dedi.Ama aynı gün F.Almanyanın 26 kentinde 11 bin genç,19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramını "Bedel 5 bine İndirilmelidir!" belgisi ile kutluyorduk.Karşılığında 3-5 kişi değil,binlerce gencin oluşturduğu bir güç vardı.Bunun sonucunda aynı Bakan,11 Haziran 1984 tarihinde,bir önceki açıklamasından tam 21 gün sonra "Bedelin İndirilmesi Görüşülecek" demek zorunda kaldı.Bunun üzerine Özal hükümeti bedel miktarını 20 bin Mark'tan 15 bin Mark'a indirdi.Böylelikle ,biz yurtdışındaki gençler de zam kralı Özal'dan ilk indirimi güçlerimizi birleştirerek elde etmiş olduk.

Biz bedelin dörtte bir oranında indirilmesini bir başarı olarak değerlendirdik,ama bu bizim sorunlarımızı çözme açısından yeterli değildir.Bugünkü gücümüzle yetinemeyiz.Bedeli istediğimiz düzeye indirmek ve F.Almanya'daki haklarımızı elde etmek istiyorsak daha fazla genç arkadaşımızı bu çalışmalara kazanmalıyız.Biz binlerle hareket ettiğimiz halde,bu sayı istediğimiz sonuca ulaşmak için henüz yetersizder.Bugün Federal Almanya'daki askerlik çağındaki gençlerin sayısı 217.500'dür.Bunların bir kısmının askerliklerini yapmış olduğunu kabul edersek,askere gitmek zorunda olanların

sayısı şu anda yine de 170-180 bin dolaylarındadır. Henüz askerlik çağına gelmeyen erkeklerin sayısı ise 316.400'dür. Kısacası bedel sorunu, F. Almanya'daki yarım milyon insanın sorunudur.

Bugün F. Almanya'daki ekonomik durum ve yabancılara karşı tutum da herkesin malûmudur. Türkiyeli gençlerin %18'i işsizdir. Meslek eğitimi ise apayrı bir sorundur, ezici çoğunluğumuz meslek eğitimi yeri bulamayıp ortada kalıyoruz. Büyük işletmeler artık eskisi gibi almadığından, alsa bile yabancılara pek rağbet göstermediğinden, yeni iş bulabilenler çoğunlukla küçük işletmelerde düşük ücretlerle çalışıyorlar. Meslek eğitimi yapanlar, çıraklık eğitimi görenlerin eline 150 ile 600.-Mark arası aylık geçiyor ve işe alınma garantileri yok. Bizlerin bu yaşam koşulları altında 15 bin Mark askerlik bedelini biriktirmemiz olanaksızdır. Kaldı ki 2 aylık askerlik sadece 15 bin Mark'a bitmiyor. Buna diğer yan masraflar, yol paraları, iş kaybı, cep harçlığı ve Türkiye'de "bağış" adı altında toplanan paralar eklenince masraf 20 bin Mark'ı aşıyor. Bu koşullarda tek bir yol kalıyor, bankalardan kredi çekmek. Bu sefer buna bir de faiz ekleniyor. Ve sonuçta 2 ay askerlik yapmak için yıllarca altından kalkamayacağımız bir borç yükünün altına giriyoruz. Ya bir de askerden döndükten birkaç ay sonra işsiz kalırsak? İşte değerli konuklar, karşı karşıya bulunduğumuz sorun bu ve biz bu sorunu çözmek için çaba gösteriyoruz. Çünkü bugüne kadar ne Türkiye Hükümetinden ne de onun F. Almanya'daki temsilcisi Bonn Büyükelçiliğinden hiçbir olumlu yanıt alamadık. Bonn Büyükelçisi ile görüşmek istediğimizde bizi kapıdan içeri bile sokmadı. Şimdi soruyoruz: Yıllardır gurbet ellerde yaşamak ve çalışmak zorunda kalan biz gençlere, hükümetin 1985 Uluslararası Gençlik Yılındaki hediyesi bu mu? İşte biz bu uygulamayı, özellikle Gençlik Yılında bir skandal olarak değerlendiriyoruz. Buradan yola çıkarak, istemimiz bedelin 5 bin Mark'a indirilmesidir!

Ve bu arada bir konuya daha değinmek istiyorum. Ödediğimiz bedel paraları kesinlikle gençlik için, ülkemizdeki insanlar için yararlı yerlerde kullanılmıyor. Dövizler, Milli Savunma Bakanlığının kasasına, oradan da Savunma Bütçesi adı altında silahlanmaya yatırılıyor. Bu konuda en somut örnek 1983 yılında, daha bedel uygulaması pek yeniyken zamanın Milli Savunma Bakanının Cumhuriyet gazetesinde çıkan açıklamasıdır. Haluk Bayülken 12. Ekim 1983 tarihinde "Ortadoğuda yangın olursa ne gerekirse yapılacak", ardından da "Dövizle askerlik Milli Savunma Bakanlığına 82,6 Milyon Dolar döviz sağladı" diyor.

D: zamandan bugüne dek bedelden elde edilen döviz binlerce kat arttı. Peki ülkemizdeki durum nedir?

- 1984 yılında çalışma yaşına gelen 680 bin gençten sadece 83 bini iş bulabilmiştir.%56 Enflasyon koşullarında 16.995 TL asgari ücretle çalışan bir genç işçi sadece ev kirasını ödeyebilmek için 54 gün 6 saat 34 dakika; 250 gram kıyma almak için bir gün çalışmak zorunda.
- 1985 yılında toplam 27 üniversitedeki 137 bin 569 kişilik kontenjan için 480 bin 651 öğrenci,merkezi olarak düzenlenen giriş sınavlarına katılmıştır.Ve aylık zorunlu giderleri 20 bin TL olan üniversite öğrencilerine Kredi ve Yurtlar Kurumunun verdiği aylık kredi 4700.-TL'dir.
- Bizler ve ailelerimiz ise,ülkemizde işsizliğin 6 milyona ulaştığı koşullarda ülkemize dönemiyoruz.Çünkü geçen yıl dönenlerin yaklaşık tümünün nasıl perişan olduğunu görüyoruz.

Verdiğim bu üç küçük ama bizce önemli örnekten de yola çıkarak,biz bedelin 5 bin Mark'a indirilmesini ve ödenen bedel paraları ile ülkemizde gençliğe işyerleri,öğrenim ve eğitim yerleri açılmasını istiyoruz.Biz,yeni yeni silahlar alınsın,ülkemizde yada başka ülkelerde genç insanlar bu silahlar ile öldürülsün diye döviz göndermiyoruz.Silahlanma bizim karnımızı doyurmuyor.Hele Ortadoğuya yönelik saldırgan planlara bizim paralarımızı alet etmeyi hiç kabullenemeyiz.

Buraya kadar belirttiklerim bizim Türkiye Hükümetinden istemlerimizi kapsıyor.Bu konuyu Federal Almanyadaki yetkili makamların çözümleyemeyeceğini biz de biliyoruz.Ancak sizlerin de bizim bu istemlerimizi desteklemeniz ve kendi kuruluşlarınızda alınacak kararlarla Türkiye Hükümeti nezdinde girişimlerde bulunmanız,bu uygulamaya ve bizim istemlerimize yazılı,sözlü açıklamalarınızda yer vermeniz bize yapabileceğiniz somut katkılar olacaktır.

F.Almanyadaki Türkiyeli kuruluşların ve özellikle Türkiye'de faaliyet gösteren parti ve sendikaların ise bu konuda atabilecekleri somut adımlar vardır düşüncesindeyiz.Onlar bizim bu istemimize kendi çalışma programlarında,açıklamalarında,yayın organlarında yer verebilirler ve bu yolla sorunumuzun çözümüne yardımda bulunabilirler.Bu yolla F.Almanya'daki yarım milyon gencin sorunları ve çözüm önerileri daha geniş çevrelere ulaşır ve yetkililer de bu istemleri dikkate almak zorunda kalırlar.Özellikle SODEP,Halkçı Parti,Refah Partisi,DYP ve Türk-iş'den bu konuda daha fazla yardım ve katkı bekliyoruz.Bu konuda bugüne dek en somut örnek DGB'nin tavrı olmuştur.Sadece "DGB sizi destekliyor" demekle yetinmemiş

hareketin bugün bu duruma gelmesi için somut katkılarda bulunmuştur. Hepinizin önünde DGB yöneticilerine bir kez daha teşekkür etmek istiyoruz.

Değerli Konuklar, Arkadaşlar!

Bizim F. Almanyada da çözülebilecek sorunlarımız var. Bir yandan bedelin 5 bin Marka indirilmesi ve gençlere yeni işyerleri açılmasını isterken, bugünkü koşullarda askere gitmesi gereken, fakat 15 bin Markı ödeyemeyen gençlerin 18 ay askerlik yaptıktan sonra tekrar oturma ve çalışma müsadelerine sahip olabilmelerini, çalışanların ise işyerlerinin güvence altına alınmasını istiyoruz. Ve bugün Alman dostlarımızla özellikle bu konuda somut olarak ne yapabileceğimizi konuşmak istiyoruz. Gerek bedel sorununun gelişimi gerekse 5 bin istemimiz üzerinde uzun uzun durmamızın nedeninin bir tanesi de 18 ay konusundaki istemimizin bizim için ne kadar önemli olduğunu açıklamak içindir.

Biz F. Almanyadaki haklarımızı elde etmek için daha önce de girişimlerde bulduk. Özellikle, F. Almanya Dışişleri Bakanlığından Bay Möllemann'ın bize gönderdiği yanıtlar bizi tatmin etmedi. Bize Alman vatandaşlığına geçmeyi öneriyorlar. Bu şekilde, alman ordusunda askerlik yaparak bedel sorununun kökten çözüleceğini öne sürüyorlar. Birincisi, bizim istemimiz ile ilgisi olmayan bir öneri yapılıyor. İkincisi, yapılan öneri bu koşullarda bir öneri değil. Bir yandan bugün F. Almanya'da yürürlükteki yasa bunu olanaklı kılmıyor. Öte yandan Bay Möllemann "gençler askerlik çağına gelmeden alman vatandaşlığına geçebilir" diyor. Bizde ise askerlik çağı 18 yaştan başlar ve 18'den küçük bir gencin bu yönde karar vermeye yetkisi yoktur. Öneri bu anlamda gerçeklere dayanmıyor. Ama en önemlisi, bu öneri bizim elde etmek istediğimiz hakları sağlamıyor. Biz nasıl ki alman ve diğer AET üyesi ülkelerden genç işçi kardeşlerimiz gibi aynı koşullar altında çalışıyorsak ve yaşıyorsak onlar ile aynı haklara da sahip olabilmeliyiz. Onun için bizim istemimiz bu konuda eşit haklar elde etmektir. Federal Hükümet bir karar alarak, Arbeitsplatz Schutz Gesetz (-İşyeri Koruma Yasası) nı 18 ay askerlik süresince bizler için de geçerli kılmalıdır. Bunun yanısıra ilgili Yabancılar Daireleri askere gidenlere tekrar dönebileceklerine dair yazılı güvence vermelidir. Biz F. Hükümetten bunu istiyoruz. Bu konuda Bremen, Hamburg Eyaletlerinin girişimleri var, ayrıca Kuzey Ren Vesfalya Eyaletinde milletvekili Bay Jürgen Büssow'un bu konuda bir girişimi var. Kuzey Ren Vesfalya Eyalet

Başbakanı Johannes Rau da bu konuda ilgili bakanlıkla kapsamlı bir görüşme yapmamızı önerdi. Bu yönde de adımlar atarak bir yandan Eyaletler düzeyinde İçişleri bakanlığının bu konuda bir Runderlass (-Genelge) çıkarması için çalışacağız, ve işyerlerinde Betriebsvereinbarung (-işyeri anlaşması) yoluyla işyerlerimizi güvence altına almak için girişimlerde bulunacağız, etkinlikler düzenleyeceğiz. Fakat asıl sorun Federal Hükümetin İşyeri Koruma Yasasını bizler için de uygulaması. Bu alanda da sizlerin somut katkıları gerekiyor.

Birlikte neler yapabiliriz?

Sizler kendi kuruluşlarınız sayesinde neler yapabilirsiniz?

Uzman konuklarımızın bu konularda önerileri nelerdir?

Bu istemlerimizi gerçekleştirmek için önümüzdeki dönemde yapılabilecek girişimler nelerdir?

İşte bugün burada bu konuları görüşüp sizlerin bağlayıcı önerilerinizi almak istiyoruz.

Bu konuda atacağımız adımların 1985 Uluslararası Gençlik Yılında Federal Almanya'da yaşayan ve çalışan Askerlik Çağındaki Türkiyeli Gençlere yeni kazanımlar getireceğine inanıyoruz.

Saygılarımla...

TÜSTAV